

सर्व कायदेशीर अथवा न्यायालयीन विवादासाठी या आदेशाचा इंग्रजी अनुवाद अधिग्राह्य धरण्यात येईल.

### वनजमिन- नागपूर

कार्यकारी अभियंता, अंभोरा उपसा सिंचन विभाग, भिवापूर यांना मोखाबर्डी उपसा सिंचन योजनेच्या मुख्य नहराचे बांधकामाकरीता नागपूर जिल्ह्यातील ३.१६६ हेक्टर संरक्षित व झुडपी जंगल वनजमीन वळती करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

महसूल व वन विभाग

शासन आदेश क्रमांक: एफएलडी-३४१२/प्र.क्र.२३९/फ-१०

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.

दिनांक २०/०१/२०१५

### वाचा:-

- १) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचे पत्र क्र.डेस्क-१७/एनसी/आय/आयडी-१२०३१/६४९/१२-१३, दिनांक १३/०६/२०१२.
- २) पर्यावरण, वन व जलवायु परिवर्तन मंत्रालय, भारत सरकार, भोपाळ यांचे पत्र क्र.६-एम एच बी ०९२/२०१२-बी एच ओ/५५७, दिनांक २७/०९/२०१२.
- ३) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचे पत्र क्र.डेस्क १७/एन सी/आय/आय डी-१२०३१(४)/३१३/१३-१४, दिनांक २८/०५/२०१३.
- ४) पर्यावरण, वन व जलवायु परिवर्तन मंत्रालय, भारत सरकार, भोपाळ पत्र क्र.६-एम एच बी ९२/२०१२-बी एच ओ/१३६१, दिनांक २६/०८/२०१३.

### आदेश :-

ज्याअर्थी, प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांनी कार्यकारी अभियंता, अंभोरा उपसा सिंचन विभाग, भिवापूर यांच्याकडून प्राप्त झालेला नागपूर जिल्ह्यातील मोखाबर्डी उपसा सिंचन योजनेच्या मुख्य नहराचे बांधकामाकरीता ३.१६६ हेक्टर संरक्षित व झुडपी जंगल वनजमिन वळती करण्याचा प्रस्ताव भारत सरकारला उपरोक्त अ.क्र.१ येथील पत्रानुसार सादर केला होता;

आणि ज्याअर्थी, मोखाबर्डी उपसा सिंचन योजना ही राज्याच्या फायद्याची असून, त्यामुळे सर्वसाधारण जनतेला फायदा होणार आहे, म्हणजेच हा प्रकल्प एक जनहितार्थ प्रकल्प असून, भारत सरकारच्या वन (संवर्धन) अधिनियम, १९८० आणि त्या अंतर्गत जारी केलेल्या मार्गदर्शक सूचनानुसार हा प्रकल्प स्थळ विवक्षित (site specific) आहे, तसेच सदर प्रकल्पाकरीता पर्यायी वनेत्तर जमिन उपलब्ध नसल्याची बाब विचारात घेण्यात आली;

आणि ज्याअर्थी, भारत सरकारने या प्रस्तावावर नीट विचार करून, राज्य शासनाने वन (संवर्धन), अधिनियम, १९८० च्या कलम-२ खाली सादर केलेल्या प्रस्तावास वरील अ.क्र.-२ अन्वये तत्त्वतः मंजुरी दिलेली आहे. ही मंजुरी भारत सरकारच्या दिनांक २७/०९/२०१२ च्या पत्रात नमूद केलेल्या अटींची पूर्तता प्रकल्प यंत्रणा करेल याच्या अधीन राहून प्रदान केली आहे;

आणि ज्याअर्थी, प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांनी त्यांच्या वरील अ.क्र.-३ येथील पत्रान्वये अटी पूर्तता अहवाल पर्यावरण, वन व जलवायु परिवर्तन मंत्रालय, भारत सरकार, भोपाळ यांना सादर केला होता;

आणि ज्याअर्थी, पर्यावरण, वन व जलवायु परिवर्तन मंत्रालय, भारत सरकार, भोपाळ यांनी नागपूर जिल्ह्यातील ३.१६६ हेक्टर वनजमिन उपरोक्त योजनेसाठी काही अटींसह वरील अ.क्र.-४ येथील पत्रान्वये वळती करण्यास अंतिम मान्यता दिली आहे;

म्हणून आता महाराष्ट्र शासन याद्वारे असे निर्देश देत आहे की, प्रकल्प प्राधिकरण म्हणजेच कार्यकारी अभियंता, अंभोरा उपसा सिंचन विभाग, भिवापूर यांना नागपूर जिल्ह्यातील मोखाबर्डी उपसा सिंचन योजनेकरीता खाली दिलेल्या अनुसूचीमध्ये नमूद केलेली आणि प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचे संदर्भ क्र.१ येथील पत्रानुसार सादर केलेल्या प्रकल्प प्रस्तावात अधिक तपशीलात नमूद केलेली ज्यामध्ये, संरक्षित व झुडपी जंगल वनजमिन समाविष्ट आहे, अशी एकूण ३.१६६ हेक्टर वनजमिन या प्रस्तावासाठी वळती करण्यात यावी. हे वळतीकरण भारत सरकारच्या दिनांक २७/०९/२०१२ आणि २६/०८/२०१३ च्या पत्रातील अटी व शर्तीच्या पूर्ततेच्या अधीन राहून तसेच खालील अटींच्या पूर्ततेनंतर पूर्ण करण्यात यावे.

- १) वर नमूद केलेल्या भारत सरकारच्या तत्त्वतः मान्यता व अंतिम मान्यतेच्या पत्रातील विहित केलेल्या सर्व अटींचे प्रकल्प यंत्रणा अनुपालन करेल. प्रकल्प यंत्रणा सर्व अटींचे तंतोतंत अनुपालन करेल याची मुख्य वनसंरक्षक (प्रा), नागपूर हे खात्री करतील. मुख्य वनसंरक्षक (प्रा), नागपूर याबाबतचा अहवाल वेळोवेळी अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक तथा केंद्रस्थ अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांना सादर करतील.
- २) वन (संवर्धन) अधिनियम, १९८० व त्याअंतर्गत केलेले नियम आणि मार्गदर्शक सूचना, भारत सरकारच्या दिनांक २७/०९/२०१२ आणि २६/०८/२०१३ च्या पत्रातील अटी आणि या आदेशातील अटींपैकी कोणत्याही अटींचे अनुपालन न करणे हे वन (संवर्धन) अधिनियम, १९८० चा भंग ठरेल आणि त्याप्रमाणे याबाबत वैधानिक कारवाई करण्यात येईल.
- ३) उपरोक्त अटींपैकी कोणत्याही अटींचे अनुपालन न केल्यास (non compliance) संबंधित मुख्य वनसंरक्षक/ उपवनसंरक्षक, वन (संवर्धन) अधिनियम, १९८० अंतर्गत दिनांक २५/१०/१९९२ रोजी निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सूचनातील कलम १.९ नुसार अहवाल राज्य शासनार्फत

अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, पश्चिम क्षेत्र, पर्यावरण, वन व जलवायु परिवर्तन मंत्रालय,  
भारत सरकार, भोपाळ यांना सादर करतील.

### अनुसूची

गावाचे नांव	तालुका	जिल्हा	सर्व्हे क्र./गट क्र.	वैधानिक दर्जा	वनक्षेत्र ( हेक्टर )
तास	भिवापूर	नागपूर	सर्व्हे क्र.१९१	संरक्षित वन / झुडपी जंगल	०.६६०
नवेगाव (देशमुख)			सर्व्हे क्र.७९		१.३३०
कारगाव			सर्व्हे क्र.२५६, २६६		१.१३६
वाकेश्वर			सर्व्हे क्र.१२२		०.०४०
एकूण					३.१६६

सदर शासन आदेश महाराष्ट्र शासनाच्या [www.maharashtra.gov.in](http://www.maharashtra.gov.in) या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१५०१२०१७४१३०९२१९ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

( वीरेन्द्र तिवारी )

मुख्य वनसंरक्षक (मंत्रालय)

प्रत- टप्पा-१ व टप्पा-२ च्या मंजूरी आदेशासह वरील आदेश आपल्या वेबसाईटवर अपलोड करण्याच्या विनंतीसह :

१. सचिव, पर्यावरण, वन व जलवायु परिवर्तन मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली
२. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, पर्यावरण, वन व जलवायु परिवर्तन मंत्रालय, क्षेत्रीय कार्यालय, भारत सरकार, भोपाळ / नागपूर

प्रत :

१. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
२. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
३. प्रधान सचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४. प्रधान सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
५. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक तथा केंद्रस्थ अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
६. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (कॅम्पा), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर

७. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (संधारण), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
८. मुख्य वनसंरक्षक (वन संवर्धन), नागपूर
९. मुख्य वनसंरक्षक (प्रा), नागपूर
१०. जिल्हाधिकारी, नागपूर
११. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर
१२. उप वनसंरक्षक, नागपूर
१३. कार्यकारी अभियंता, अंभोरा उपसा सिंचन विभाग, भिवापूर, जिल्हा-नागपूर
१४. निवडनस्ती (फ-१०)

२. जिल्हाधिकारी, नागपूर, मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर व उप वनसंरक्षक, नागपूर यांना निर्देशित करण्यात येते की, वरील आदेशाची प्रत स्थानिक संस्था, पंचायत, नगरपालिका, नगरपरिषद आणि संबंधित शासकीय कार्यालयांचे प्रमुख यांना पाठविण्यात यावी. तसेच त्यांनी वरील आदेश त्यांच्या कार्यालयातील सूचना फलकावर तसेच वरील कार्यालय प्रमुखांच्या सूचना फलकावर सर्वसामान्य जनतेच्या माहितीसाठी प्रदर्शिले जातील याची खात्री करावी.

३. कार्यकारी अभियंता, अंभोरा उपसा सिंचन विभाग, भिवापूर यांना निर्देशित करण्यात येते की, वन मंजुर्यांचे सर्व आदेश, सर्व्हे क्र., गट क्र. त्यांचे प्रत्येकाचे क्षेत्र आणि वैधानिक दर्जा इ. सह आणि केंद्र शासनाने मान्यतेच्या आदेशात घातलेल्या अटी व संरक्षित बाबी यांच्यासह एक स्थानिक भाषेतील व एक इंग्रजी भाषेतील प्रसिध्द अशा दोन दैनिक वृत्तपत्रात प्रसारित करावेत.

४. स्थानिक स्वराज्य संस्था, पंचायत, नगरपालिका, नगरपरिषद आणि संबंधित शासकीय कार्यालयांचे प्रमुख यांना निर्देशित करण्यात येते की, आदेशांची प्रत मिळाल्यापासून ३० दिवसापर्यंत सदर आदेश सूचना फलकावर प्रदर्शित करावे.

**Forest Land- Nagpur**

Diversion of 3.166 Ha. of Protected & Zudpi Jungle Forest land for construction of main canal under Mokhabardi Lift Irrigation Scheme in favour of Executive Engineer, Ambhora Lift Irrigation Division, Bhivapur in Nagpur District of Maharashtra.

**Government of Maharashtra  
Revenue and Forest Department  
Government Order No.FLD-3412/C.R.239/F-10**

Mantralaya, Mumbai 400032.

Date: 20/01/2015

**Read:**

- 1) Letter from Principal Chief Conservator of Forests (Head of Forest Force), Maharashtra State, Nagpur, No.Desk-17/NC/I/I.D.12031/649/12-13, dated 13/06/2012.
- 2) Letter from Ministry of Environment, Forests & Climate Change, Government of India, Bhopal No.6-MHB 092/2012-BHO/557, dated 27/09/2012.
- 3) Letter from Principal Chief Conservator of Forests (Head of Forest Force), Maharashtra State, Nagpur, No. Desk-17/NC/I/ID-12031(4)/313/13-14, dated 28/05/2013.
- 4) Letter from Ministry of Environment, Forests & Climate Change, Government of India, Bhopal No.6-MHB 92/2012-BHO/1361, dated 26/08/2013.

**Order :-**

Whereas, the Principal Chief Conservator of Forests, Maharashtra State, Nagpur vide his letter referred at sr. no.1 above has submitted a proposal to the Government of India, which has been received from the Executive Engineer, Ambhora Lift Irrigation Division, Bhivapur, Nagpur District of Maharashtra for diversion of 3.166 Ha. Protected & Zudpi Jungle Forest land for construction of main canal under Mokhabardi Lift Irrigation Scheme, Dist. Buldhana;

AND whereas, the proposed construction of main canal under Mokhabardi Lift Irrigation Scheme is for the benefit of the general public of the State. Hence it is, in other words, a project of public importance and as per Government of India, Forest (Conservation) Act, 1980 and guidelines issued thereunder the project is site specific and in absence of alternative land for main canal under Mokhabardi Lift Irrigation Scheme was considered;

AND whereas, Government of India after due consideration vide its letter referred at sr. no. 2 above granted in-principle approval to above proposal submitted by Government of Maharashtra for diversion of forest land under section 2 of Forest (Conservation) Act, 1980. The said approval is subject to fulfillment of certain conditions by the User Agency mentioned in its letter dated 27/09/2012;

AND whereas, the Principal Chief Conservator of Forests (Head of Forest Force), Maharashtra State, Nagpur vide letter referred at sr. no. 3 above has submitted compliance of those conditions to the Government of India, Ministry of Environment, Forests & Climate Change, Bhopal;

AND whereas, Ministry of Environment, Forests & Climate Change, Government of India, Bhopal accorded formal approval under section 2 of Forest (Conservation) Act, 1980, for the diversion of 3.166 Ha. Protected & Zudpi Jungle Forest land for construction of main canal under Mokhabardi Lift Irrigation Scheme, Dist. Nagpur;

NOW, therefore, Government of Maharashtra hereby directs that the forest land area of 3.166 Ha. of consisting of Protected & Zudpi Jungle land more specifically described in the proposal submitted vide letter mentioned at sr. no.-1 here in above from Principal Chief Conservator of Forests (Head of Forest Force), Maharashtra State, Nagpur and as per details given in the Schedule given below, be diverted to the User Agency, i. e. Executive Engineer, Ambhora Lift Irrigation Division, Bhivapur construction of main canal under Mokhabardi Lift Irrigation Scheme, Dist. Nagpur. The diversion shall be effected subject to the terms and conditions mentioned in the letters dated 27/09/2012 and dated 26/08/2013 of Government of India. This approval for diversion of forest land is also subject to compliance of following conditions by the User Agency-

1. The User Agency shall comply with all the conditions stipulated in the in-principle and final approval letters of Government of India, referred above. The Chief Conservator of Forests (Territorial), Nagpur shall ensure the strict compliance of the conditions by the User Agency. CCF will furnish the report in this regard to Additional Principal Chief Conservator of Forests and Nodal Officer, Maharashtra State, Nagpur from time to time.
2. Non-compliance of any of the conditions mentioned in Government of India's letters dated 27/09/2012 and dated 26/08/2013, in this order and Rules and Guidelines made / issued under Forest (Conservation) Act, 1980, shall amount to violation of Forest (Conservation) Act, 1980 and action would be taken accordingly.
3. In case of non-compliance of any of the above conditions, the concerned Chief Conservator of Forests/Deputy Conservator of Forests shall report through the State Government to Additional Principal Chief Conservator of Forests, Government of India, Ministry of Environment, Forests & Climate Change, Bhopal as per procedure laid down in the clause 1.9 of guidelines on 25/10/1992 under the Forest (Conservation) Act, 1980.

**SCHEDULE**

Location/ Village	Tal.	Dist.	Survey no./Gut no.	Legal Status.	Area (in Ha.)
Tas	Bhivapur	Nagpur	Survey no.191	Protected Forest/ Zudpi Jungle	0.660
Navegaon (Deshmukh)			Survey no.79		1.330
Kargaon			Survey no.256, 266		1.136
Wakeshwar			Survey no.122		0.040
Total					3.166

This Government Order of Maharashtra Government is available on its website [www.maharashtra.gov.in](http://www.maharashtra.gov.in). Reference no. for this is 201501201741309219. This order has been signed digitally.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra.

( Virendra Tiwari )

**Chief Conservator of Forests (Mantralaya)**

Copy forwarded with request to upload this order on their website along with the Stage-I and Stage-II clearances to:

1. Secretary, Ministry of Environment, Forests & Climate Change, Government of India, New Delhi
2. Additional Principal Chief Conservator of Forests (Central), Ministry of Environment, Forests & Climate Change, Government of India, Regional Office, Western Region, Bhopal/Nagpur

Copy to:

1. Principal Chief Conservator of Forests (HoFF), Maharashtra State, Nagpur
2. Principal Chief Conservator of Forests (Wildlife), Maharashtra State, Nagpur
3. Principal Secretary, Water Resources Department, Mantralaya, Mumbai
4. Principal Secretary, Tribal Development Department, Mantralaya, Mumbai
5. Additional Principal Chief Conservator of Forests and Nodal Officer, Maharashtra State, Nagpur.
6. Additional Principal Chief Conservator of Forests (CAMPA), Maharashtra State, Nagpur
7. Additional Principal Chief Conservator of Forests (Conservation), Maharashtra State, Nagpur.
8. Chief Conservator of Forests (Forest Conservation), Nagpur.
9. Chief Conservator of Forests (Territorial), Nagpur.
10. Collector, Nagpur.
11. Chief Executive Officer, Zilla Parishad, Nagpur.
12. Deputy Conservator of Forests, Nagpur.
13. Executive Engineer, Ambhora Lift Irrigation Division, Bhivapur, District-Nagpur.
14. Select File, Desk F-10.

2. Collector, Nagpur, Chief Executive Officer, Zilla Parishad, Nagpur and Deputy Conservator of Forests, Nagpur are hereby directed to forward the copy of this order to concerned Heads of Local Bodies, Panchayats, Municipal Bodies in addition to the relevant offices of the Government and they shall also ensure the display of this order on their notice board as well as on the notice board of local self government bodies for the information of general public.
3. Executive Engineer, Ambhora Lift Irrigation Division, Bhivapur is hereby directed that they should publish the entire order of forest clearances granted in verbatim along with the details of Survey No., Gut No., area and legal status of each Survey, Gut No.etc. and along with the conditions and safe guards imposed by the Central Government while granting forest clearances in two widely circulated daily newspapers, one in vernacular language and other in English language.
4. Heads of Local Bodies, Panchayats and Municipal Bodies in addition to the relevant offices of the Government are hereby directed to display the same on their notice board for 30 days from the date of receipt for the information of general public.